

Zorgvuldig gebruik van persoonsgegevens in onderwijs

*Advies over het voorontwerp van decreet over de verwerking
van persoonsgegevens van kinderen, leerlingen, internen,
ouders en onderwijspersoneel*

Vlaamse Onderwijsraad

Simon Bolivarlaan 17

BE-1000 Brussel

T +32 2 219 42 99

www.vlaamseonderwijsraad.be

info@vlor.be

Advies op vraag van Zuhail Demir, Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk op 20 december 2025

Uitgebracht door de Algemene Raad op 29 januari 2026 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: werkgroep Beleidsnota-programmadecreet op 21 januari 2026 onder voorzitterschap van Marleen Colpin (a.i.)

Dossierbeheerder: Katrien Persoons

1 Situering

Op 19 december 2025 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van het decreet over de verwerking van persoonsgegevens van kinderen, leerlingen, internen, ouders en onderwijspersoneel.

Met dit voorontwerp wil de Vlaamse Regering een decretale basis voorzien voor een aantal verwerkingen van persoonsgegevens die vandaag reeds gebeuren binnen het onderwijs, meer specifiek het kleuter- en leerplichtonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs. Deze verwerkingen worden uitgevoerd door verschillende diensten van de Vlaamse overheid in het kader van hun opdrachten.

Daarnaast voorziet het voorontwerp drie nieuwe verwerkingen van persoonsgegevens:

- de verplichting voor scholen in het buitengewoon onderwijs om, net zoals in het gewoon onderwijs, weigeringen van leerlingen te bezorgen aan AGODI;
- de mogelijkheid voor scholen van het secundair onderwijs om op vraag van centra voor volwassenenonderwijs of centra voor basiseducatie leerlingengegevens door te geven van leerlingen die recent ingeschreven zijn in het volwassenenonderwijs;
- de verwerking van persoonsgegevens door de VZW Sociale Fondsen en de uitwisseling van gegevens van contractuele personeelsleden tussen de VZW Sociale Fondsen of instellingen en de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.

2 Algemene waardering

De Vlaamse Onderwijsraad verwelkomt dit voorontwerp van decreet en ziet het als een noodzakelijke stap naar meer rechtszekerheid en transparantie in de verwerking van persoonsgegevens binnen het onderwijs. Het expliciet decretaal verankeren van bestaande gegevensverwerkingen is essentieel met het oog op het grondwettelijk legaliteitsbeginsel en de bescherming van privacy van kinderen, leerlingen, ouders en personeelsleden. Een jarenlang knelpunt voor schoolbesturen wordt structureel aangepakt.

De raad waardeert dat het decreet slechts in beperkte mate nieuwe verwerkingen introduceert. Dit voorkomt dat het decreet ervaren wordt als een instrument voor verdere dataverzameling en draagt bij aan het blijven bewaken van de balans tussen het recht op privacy en het recht op kwaliteitsvol onderwijs. Ook de verduidelijking van rollen en verantwoordelijkheden, biedt schoolbesturen een sterker kader voor een coherente gegevensbeschermingspraktijk. Dat gebeurt onder meer door het schoolbestuur expliciet aan te duiden als verwerkingsverantwoordelijke en het onderscheid te maken tussen verantwoordelijkheden van scholen en diensten van de Vlaamse overheid.

3 Aandachtspunten voor de verdere uitwerking

De Vlaamse Onderwijsraad wijst op een aantal aandachtspunten die strategisch van belang zijn voor de verdere uitwerking en uitrol van het decreet.

3.1 Ruime formulering van doeleinden en categorieën

Het decreet (art.5) bepaalt dat persoonsgegevens verwerkt worden voor *doeleinden die soms te breed en te abstract* geformuleerd worden. Dat vraagt om een verdere concretisering.

- Zo is een doel om kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden door langetermijneffecten voor alle leerlingen te creëren. Dit is een vage en moeilijk te interpreteren doelstelling: wat is een langetermijneffect, op welk vlak?
- Ook is een doel om kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden door zo veel mogelijk leerwinst bij elke lerende na te streven. ‘Leerwinst’ wordt niet gedefinieerd.

Om een visie op onderwijs te ontwikkelen, zijn persoonsgegevens bovendien niet nodig.

Ook bevat de lijst met *persoonsgegevens van leerlingen* die verwerkt kunnen worden (zie eveneens art.5) gevoelige gegevens, zoals over de socio-economische context, zorgbehoeften en levensstijl. De lijst roept vragen op over *proportionaliteit en noodzakelijkheid*. Het is niet duidelijk welke gegevens verwerkt ‘moeten’ worden door de school. Het is goed dat scholen bewegingsruimte hebben en gegevens over hun eigen leerlingen kunnen verzamelen om zo beleid te voeren, maar het zal voor hen niet evident zijn om die proportionaliteit en noodzakelijkheid correct en consequent te beoordelen. Een decretale opsomming mag geen automatische rechtvaardiging zijn voor het verwerken van dergelijke gegevens. Daarom vraagt de Vlaamse Onderwijsraad om *scholen hierbij te ondersteunen*, na advies van de Expertengroep Gegevensbescherming in onderwijs, en dan bijvoorbeeld interpretatieve richtlijnen en praktijkvoorbeelden te verspreiden.¹

Ook blijft de raad waakzaam als het gaat om het verzamelen van gegevens van leerlingen in opdracht van de overheid of van wetenschappelijke onderzoekers. Ook daar ligt een grote verantwoordelijkheid om de proportionaliteit en noodzakelijkheid van de verwerking van gegevens van leerlingen te bewaken.

De Vlaamse Onderwijsraad heeft ernstige bedenkingen bij de proportionaliteit en noodzakelijkheid van de verzameling van gegevens over leerlingen wat betreft ‘*levensstijl*, de vrijetijdsbesteding, de interesses en de sociale context’, en bij de invulling van de term ‘levensstijl’. Dergelijke breed interpreteerbare termen moeten vermeden worden.. Ook al gaat het hier over ‘kunnen’ verzamelen, de vraag is of voor zo’n persoonlijke gegevens een rechtsgrond effectief gegeven kan worden.

De raad wijst erop dat voor beeld- en geluidsopnames de AVG/GDPR-regelgeving van toepassing is en vraagt zich af of dit dan opnieuw in een decreet thuishoort.²

De zorg rond *proportionaliteit en noodzakelijkheid* geldt eveneens als het gaat om de verwerking van *gegevens van personeelsleden* (art.29). De raad vraagt decretaal in te schrijven dat gegevens over de vroegere arbeidsprestaties en afwezigheden bij andere werkgevers en loopbaangegevens buiten onderwijs, enkel verwerkt worden voor zover deze gegevens relevant zijn binnen de onderwijsregelgeving.

¹ De Expertengroep Gegevensbescherming in onderwijs is samengesteld uit vertegenwoordigers van de verschillende onderwijsverstrekkers en koepels. Meer informatie is beschikbaar op [deze website](#).

² AVG staat voor ‘Algemene Verordening Gegevensbescherming’. Het is beter bekend onder de Engelse term ‘General Data Protection Regulation’ (GDPR).

3.2 Praktische haalbaarheid voor scholen

Hoewel het decreet voor een groot stuk geen nieuwe verwerkingen oplegt, vraagt de nieuwe decretale basis in de praktijk wel dat schoolbesturen hun privacyverklaringen, interne procedures, register van verwerkingsactiviteiten en soms ook hun DPIA's actualiseren.

De Vlaamse Onderwijsraad stelt dan ook voor om scholen bij de uitrol van het decreet te *ondersteunen* door gestandaardiseerde modellen, duidelijke richtlijnen en voorbeelden aan te bieden om zo de planlast te beperken en verschillen in interpretatie te vermijden. Zeker voor kleine schoolbesturen kan dat een belangrijke ondersteuning zijn. De raad wijst ook hier op de adviserende rol van de Expertengroep Gegevensbescherming in onderwijs (zie 3.1).

Bovendien biedt de huidige *IT-infrastructuur* in heel wat scholen onvoldoende garanties op vlak van beveiliging van de verzamelde persoonsgegevens en data. Hierdoor zijn scholen o.a. kwetsbaar voor mogelijke cyberincidenten. De raad vraagt hier dan ook extra aandacht voor.

3.3 Heldere communicatie naar ouders en leerlingen

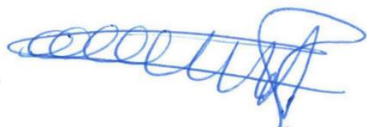
De Vlaamse Onderwijsraad onderstreept het belang van transparante en begrijpelijke communicatie naar ouders en leerlingen. Transparantie vraagt meer dan een decretale opsomming, zeker omdat in het geval van gegevens van leerlingen er sprake is van verwerkingen die 'kunnen' gebeuren (zie 3.1). Ouders en leerlingen moeten weten *welke gegevens waarom worden verwerkt, wat hun rechten zijn en bij wie ze terecht kunnen met vragen en klachten*. Door de keuze van de Vlaamse Regering om de werking van de ouderkoepels in te krimpen, is dit een extra aandachtspunt.

De Vlaamse Onderwijsraad vraagt dat zowel de overheid als de onderwijsverstrekkers heldere, doelgerichte communicatie hanteren, met aandacht voor laagdrempelige taal en consistente boodschappen over de onderwijsnetten heen.

3.4 Zorgvuldige gegevensuitwisseling

De gegevensuitwisseling tussen onderwijsniveaus en met andere sectoren vraagt bijzondere aandacht. Een dergelijke uitwisseling van gegevens kan het traject van de lerende ondersteunen, maar vraagt ook zorgvuldige afwegingen op vlak van proportionaliteit en noodzakelijkheid, toegangsbeheer en bewaartermijnen. Bij de uitwisseling van gegevens van minderjarige leerlingen met centra waar men zich als volwassene inschrijft, stelt de raad als randvoorwaarde dat dit altijd gebeurt met goedkeuring van de leerling als volwassene. Ook is het belangrijk aan te geven wie de verwerkingsverantwoordelijke is en wie de verwerker.

De Vlaamse Onderwijsraad vindt ook hier bijkomende ondersteuning zinvol, bijvoorbeeld in de vorm van een aantal minimumstandaarden of verdere afspraken rond wat scholen wel en beter niet kunnen doen. Dat vermijdt te sterke verschillen in de praktijk en versterkt het vertrouwen tussen iedereen die betrokken partij is bij deze gegevensuitwisseling.

Marleen Colpin
plaatsvervangend secretaris Algemene Raad

Ann Verreth
voorzitter